

5. Karpishchenko, O.O., and Yu.E.Lohinova. "Digital marketing as an innovative instrument of communication." *Economic problems of sustainable development: proceedings of the International scientific and practical conference, devoted to the 20th anniversary of the Faculty of Economics and Management of SumySU, Sumy, 3-5 April 2012*. Sumy, SumySU, vol. 5, 2012, pp. 177-178.
6. Marchuk, O.O. "Digital marketing as an innovative instrument of management." *Economics and society*, Issue 17, 2018., pp. 296-299.
7. "Supply of banking services during the quarantine." Kirovogradske oblasna administratsiia, www.kr-admin.gov.ua/start.php?q=Aktualno/Ua/1404201/14042001.html. Accessed 21 Sept. 2021.
8. Nikitin, A.V., Ivanova, T.H., Britchenko, I.H., and O.M.Momot. *Marketing in banks: scientific and methodic manual for self-studying of discipline*. Kyiv, KSEU, 2012.
9. Oklander M. A., and O.O.Romanenko. "Specific differences in digital marketing from internet marketing." *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, no. 12, 2015, pp. 362–371.
10. Ostapchuk, D. "Unplugged networks: who is guilty of 50-percent deflation of banks. Epravda, www.epravda.com.ua/publications/2016/07/21/599876/ Accessed 21 Sept. 2021.
11. Podpletko, K. "How VR/AR technologies are used by banks?" Modumlab, modumlab.com/blog/banking. Accessed 21 Sept. 2021.
12. Rysin, V.V., and A.P. Bida. "Financial stability of banks: factors and peculiarities of supply." *Efficient economics*, www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/3.pdf. Accessed 21 Sept. 2021.
13. Spitsyn, I.O., and Ya.O.Spitsyn. *Marketing in banks*. Ternopol, JSC "Tarneks"; Kyiv, CMMS "Pispaip", 1993. .
14. "What new banking services are available online for the customer during the quarantine?". Bank Pivdennyi, bank.com.ua/news/yaki-novi-bankivski-poslugi-dostupni-kliiyentam-distanciyno. Accessed 21 Sept. 2021..
15. Yankovska, L.A., Semchuk, Zh.V., Kharuk, K.B., Bochko, O.Yu., and R.M.Skrynkoskyi. *Banking marketing: textbook*. Lviv "Halytska vydavnycha spilka", 2016.
16. Frost, Steven M. *Desk book of banking Analyst: the money, the risks and the professional techniques*. Dnipropetrovsk, 2013.
17. Minfin, minfin.com.ua. Accessed 21 Sept. 2021.

УДК 656.07

doi: 10.15330/apred.2.17.94-108

Клименко В.В.¹, Лозова Г.М.²

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

¹ Національний авіаційний університет,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра організації авіаційних робіт та послуг,
пр. Гузара Любомира, 1, м. Київ,
03058, Україна,
тел.: +38 (097) 2092813,
e-mail: klymenko_viktoriya@nau.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-4168-3296

² Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра економічної теорії, макро- і
мікроекономіки,
вул. Володимирська, 60, м. Київ,

01033, Україна,
тел.: +38 (067) 7033016,
e-mail: lozova.ann@ukr.net,
ORCID: 0000-0003-0343-0463

Анотація. Стаття присвячена аналізу ефективності діяльності логістичних компаній на ринку. Метою статті є аналіз факторів, що впливають на ефективність діяльності логістичних компаній на основі дослідження ринку логістичних послуг та вивчення поведінки провідних гравців українського ринку логістичних послуг. У процесі дослідження авторами використовувався діалектичний метод, за допомогою якого виявлено сутність поняття «ефективність», умови та показники ефективності логістичних компаній; системний та синергетичний підходи, що дозволило розглянути оцінювання ефективності компаній у тісному зв'язку із забезпеченням їх конкурентних переваг на ринку логістичних послуг, проаналізувати показники ефективності за різними складовими діяльності логістичних компаній. У статті досліджено сучасний стан та основні тенденції розвитку ринку логістичних послуг в Україні. Відзначено, що у 2021 році спостерігається повільне відновлення ринку логістичних послуг в умовах продовження пандемії COVID-19. У процесі аналізу було визначено поняття ефективності логістичної компанії, яке у роботі розкривається через відповідні аспекти її діяльності. Науковий інтерес представляє запропонована авторами методологія оцінки інтегрованої економічної ефективності функціонування логістичної компанії. Проаналізовано десять найпотужніших логістичних компаній, що працюють в Україні з метою визначення їх конкурентних переваг та оцінки ефективності на ринку. Виявлено, що в першу п'ятірку логістичних компаній входять компанії-дочірні підприємства потужних мультинаціональних компаній, які сфокусовані на наданні інтегрованих логістичних рішень. Що стосується українських компаній-лідерів ринку, то вони націлені на пошук нішевих сегментів, пропонують своїм клієнтам унікальні програми логістичних послуг. Авторами запропоновано систему показників, за якою можливо оцінити інтегровану ефективність діяльності логістичних компаній: показники виробничої складової; показники фінансової складової; показники кадрової складової; показники маркетингової складової; показники управлінської складової.

Ключові слова: ринок логістичних послуг, оцінка ефективності діяльності логістичної компанії, логістична компанія, ефективність перевезень, конкурентні переваги.

Klymenko V.V.¹, Lozova G.M.²

THE EFFICIENCY OF ENTERPRISES' ACTIVITY IN THE MARKET OF LOGISTICS SERVICES IN UKRAINE

¹National Aviation University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Aviation Works and Services Department,
Liubomyra Huzara ave., 1, Kyiv,
03058, Ukraine,
tel.: +38 (097) 2092813,
e-mail: klymenko_viktoriya@nau.edu.ua,
ORCID 0000-0002-4168-3296

² Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Economic Theory, Macro- and
Microeconomics,
Volodymyrska str., 60, Kyiv,
01033, Ukraine,
tel.: +38 (067) 7033016,
e-mail: lozova.ann@ukr.net,
ORCID 0000-0003-0343-0463

Abstract. The article is devoted to the analysis of the efficiency of logistics companies in the market. The aim of the article is to analyze the factors influencing the efficiency of logistics companies based on the study of the logistics services market and study the behavior of leading players in the Ukrainian logistics services market. In the process of research, the authors used a dialectical method, which revealed the essence of the concept "efficiency", conditions and performance indicators of logistics companies; systemic and synergetic approaches, which allowed to consider the evaluation of the efficiency of companies in close connection with ensuring their competitive advantages in the market of logistics services, to analyze the performance indicators for different components of the logistics companies' activities. The article examines the current state and main trends in the development of the logistics services market in Ukraine. It is noted that in 2021 there is a slow recovery of the logistics services market in the context of the continuation of the COVID-19 pandemic. In the process of analysis, the concept of efficiency of a logistics company is determined, which is revealed in the work through the relevant aspects of its activities. The methodology to assess the integrated economic efficiency of the logistics company is of scientific interest. The ten top logistics companies operating in Ukraine are analyzed in order to determine their competitive advantages and assess market efficiency. The top five logistics companies have been found to be subsidiaries of powerful multinational companies focused on providing integrated logistics solutions. As for the Ukrainian market leaders, they are aimed at finding niche segments, offering their customers unique logistics services. The authors propose a system of indicators by which it is possible to assess the integrated efficiency of logistics companies: indicators of the production component; indicators of the financial component; indicators of the personnel component; indicators of the marketing component; indicators of the management component.

Key words: market of logistics services, assessment of the logistics company's efficiency, logistics company, transportation efficiency, competitive advantages.

Вступ. Ефективна, конкурентоспроможна логістична система – це важливий компонент економічної системи, запорука розвитку регіонів та внутрішнього ринку країни в цілому. Логістична система забезпечує мобільність економіці. Ринок логістичних послуг – це перспективний сектор української економіки, що демонструє відновлення після економічної кризи та пандемії в 2021 році, потребує додаткових інвестицій та трудових ресурсів. Розвиток ринку логістичних послуг прямо залежить від обсягу промислового виробництва в країні та від зовнішнього та внутрішнього товарообігу. В умовах глобалізації та євроінтеграції розвиток ринку логістичних послуг набуває особливої актуальності та передбачає розвиток інфраструктури, логістики, виробництва транспортного обладнання в країні, забезпечує створення нових робочих місць та економічне зростання, дозволяє інтегруватися національній економіці в глобальну. В умовах погіршення економічної ситуації внаслідок глобальної пандемії і впровадження карантинних обмежень в усіх країнах світу гостро постає питання виживання логістичних компаній, набуття ними нових конкурентних переваг та підвищення ефективності їх діяльності в сучасному світі. Українські логістичні компанії зіштовхнулися з новими викликами: старі проблеми транспортної системи не зникли, а ще і з'явилися нові, викликані пандемією та локдаунами.

Зокрема, це проблема скорочення вантажних перевезень та пасажиропотоку, проблема нафтозалежності українського транспорту. Експерти Міжнародної енергетичної агенції наголошують: чим менших успіхів досягатиме світ у скороченні використання вуглецю, тим вищою в перспективі ставатиме ціна на нафту. Оскільки значна частина українського транспорту працює на паливі із нафтопродуктів, то вирішення даної проблеми, перехід на більш екологічні види палива дозволить транспортним підприємствам скоротити викиди парникових газів, а Україні посилити її економічну та екологічну безпеку в цілому. Окреслене коло проблем вимагає від логістичних компаній здійснення перегляду їх стратегії досягнення економічної

ефективності як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі, оцінки конкурентних позицій на ринку та розробка нової стратегії поведінки для досягнення і утримання лідируючих позицій на ринку.

Проблемам розробки підходів до вимірювання і оцінювання ефективності підприємств транспортно-логістичного сектору присвячені праці Ауліна В.В., Голуб Д.В., Біліченко В.В. та Замуренко А.С. [1], Ачкасової Л.М.[2], Ковтуна А.В. та Табуненка В.О. [3], Нагорного Є.В. та Шраменко Н.Ю. [4] та інших.

Загострення конкуренції на ринку логістичних послуг, ускладнення організації транспортно-технологічних схем спонукає підприємства до пошуку нових бізнес-моделей, стратегій, що дозволяють сформувати конкурентні переваги принципово нового рівня. Новими критеріями оцінки ефективності сьогодні є гнучкість виробничої системи, різноманітність, якість та оперативність [5]. Однак безумовна складність вирішуваної проблематики призводить до розробки або загальних методів оцінки ефективності логістичних компаній, або таких, в яких використовуються часткова оцінка через обмеженість необхідних вхідних даних. На нашу ж думку, визначення зв'язку між рівнем ефективності логістичної компанії та рівнем розвитку її конкурентних переваг є важливим науковим та прикладним завданням, якому наразі приділяється недостатньо уваги, в першу чергу, через брак достовірної та порівнюваної інформації, що слід вважати головною причиною паралельного ускладнення одних та спрощення інших методів оцінки ефективності діяльності логістичних компаній.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз факторів, що впливають на ефективність діяльності логістичних компаній на основі дослідження ринку логістичних послуг та вивчення поведінки провідних гравців українського ринку логістичних послуг.

Методологічною основою дослідження є діалектичний метод, за допомогою якого виявлено сутність ефективності, умови та показники ефективності логістичних компаній; системний та синергетичний підходи, згідно з якими оцінювання ефективності підприємств розглядається у тісному зв'язку із забезпеченням їх конкурентних переваг на ринку. Аналіз показників ефективності за різними складовими діяльності підприємства дозволяє встановити, як кожна складова (виробнича, фінансова, кадрова, маркетингова та управлінська) впливає на загальний рівень ефективності та визначити перспективні напрями посилення конкурентних переваг.

Результати. Міжнародною Радою з управління логістикою (CSCMP) поняття «логістика» визначено як процес планування, впровадження та контролю ефективного потоку та зберігання товарів, послуг та пов'язаної інформації від точки походження до точки споживання з метою відповідності вимогам клієнта.

Логістика є одночасно і мистецтвом управління ланцюгом поставок, і наукою про управління та контроль потоку товарів, інформації та інших ресурсів, таких як енергія та люди, між пунктом походження і точкою споживання, щоб задовольнити вимоги клієнтів, що включає в себе інтеграцію інформації, транспортування, інвентаризації, складування, обробки матеріалів та пакування. Логістика включає в себе вхідну логістику, управління матеріалами та фізичний розподіл.

За визначенням експертів, логістика – це процес переміщення товарів, інтегрований у економічну систему на різних етапах ланцюга поставок, зокрема: від постачальника сировини до центру виробництва, від виробничого центру – до центру розподілу, від центру розподілу – до суб'єкта торгівлі, від торгівлі до кінцевого споживача. До комплексу логістичної діяльності відноситься: обслуговування клієнтів, прогнозування попиту, розподільний зв'язок, інвентарний контроль, обробка матеріалів, обробка замовлень, сервісна підтримка; підбір контрагенту-заводу та складу, закупівля, упаковка, повернення товару, утилізація, рух транспорту,

складування та зберігання продукції. Основне завдання логістики – це мінімізація витрат на усіх ланках ланцюгу постачання як на мікрорівні, так і на макрорівні.

Відповідно існує відмінність між мікро- та макрологістикою. Мікрологістика представляє собою пошук максимальної оптимізації внутрішніх логістичних процесів у компанії, що охоплюють всі види даних, які дозволяють приймати рішення з метою покращення внутрішніх процесів в компанії. Мікрологістика спрямована на оптимальне використання ресурсів з метою отримання більшого прибутку. Макрологістика охоплює логістичні процеси між різними виробничими та транспортними компаніями, агентами складування та зберігання на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Для досягнення логістичної цінності потрібна комплексна робота управління ланцюгом поставок, забезпечення логістичних виходів для переміщення та розміщення запасів для досягнення бажаного часу, місця та переваг володіння за найнижчих загальних витрат.

Представлене дослідження присвячене окремому аспекту системи логістики – аналізу ринку логістичних послуг. В процесі логістичної діяльності, розподілу та постачання товарів споживачі матеріального потоку отримують різноманітні логістичні послуги, що є основою логістичного сервісу, наприклад: забезпечення доставки товарів, зберігання на складах, підбір асортименту товарів, упакування тощо. Логістичний сервіс охоплює передпродажні роботи із логістичного обслуговування, роботи з надання логістичних послуг в процесі продажу товарів та післяпродажне логістичне обслуговування. Суб'єктами логістичного сервісу може виступати або сам постачальник, або спеціалізована експедиторська фірма.

Стан ринку логістичних послуг тісно пов'язаний із динамікою вантажних перевезень, розвитком виробництва промислової продукції та торговельним оборотом, зокрема зовнішнім торговельним оборотом країни. Проаналізуємо, як змінилася динаміка вантажообігу та промислового виробництва за перше півріччя 2021 року. За даними Державної служби статистики за перше півріччя 2021 року загальний обсяг вантажних перевезень в Україні становив 287,3 млн тон, що більше на 4,3% у порівнянні з тим же періодом 2020 року. За підсумками 6-ти місяців 2021 року спостерігалася позитивна динаміка промислового виробництва, що зросло на 2,1% у порівнянні з аналогічним періодом 2020 року. Що стосується торговельного обороту, то всі експерти відмічають, що в 2021 році для України була сприятлива кон'юнктура на зовнішніх ринках, тому позитивне сальдо торговельного балансу становило 413,6 млн доларів. Для порівняння, у I півріччі 2020 року баланс також був профіцитним й становив 769,7 млн дол.

За першу половину 2021 року Україна експортувала товарів та послуг на 34,9 млрд доларів, що на 25,5% вище за відповідний період торік – профіцит торговельного балансу зменшився на 46,3%. Натомість імпорт в Україну за перше півріччя становив 34,5 млрд дол, що на 27,6% перевищує дані торік [6]. Враховуючи поточні тенденції, в 2021 році Україна має сприятливі перспективи для посилення інтеграції національного ринку логістичних послуг в міжнародний ринок задля підвищення темпів економічного зростання, посилення інвестиційної привабливості, розвитку суспільства та розширення зони впливу економіки в цілому.

Як свідчать статистичні дані, темпи зростання вантажоперевезень в першому півріччі 2021 року вдвічі випереджали темпи зростання промислового виробництва. Спостерігається повільне відновлення ринку логістичних послуг в умовах продовження пандемії 2020 року. Під час низки локдаунів 2020 року діяльність суб'єктів ринку логістичних послуг була повністю паралізована. Як свідчить аналіз динаміки послуг транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської служби за перше півріччя 2021 року на ринку спостерігається незначне поживлення (на 20,69% у II

кварталі у порівнянні із попереднім кварталом поточного року), в основному за рахунок збільшення надання послуг населенню (таблиця 1). Позитивну динаміку вантажообігу показали всі види транспорту, за виключенням трубопровідного, що пояснюється запуском «Північного потоку 2» Росією і значним скороченням транзиту газу через Україну.

Таблиця 1

Динаміка розвитку транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської служби в Україні за перше півріччя 2021 року

Table 1

Dynamics of development of transport, warehousing, postal and courier services in Ukraine, the first half of 2021

Вид діяльності	I квартал 2021		II квартал 2021		Відхилення, %	
	Обсяг реалізованих послуг	у т.ч. реалізованих населенню	Обсяг реалізованих послуг	у т.ч. реалізованих населенню	Обсяг реалізованих послуг	у т.ч. реалізованих населенню
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	93389,7	6235,7	95264,3	7862,4	1,97	20,69
Наземний і трубопровідний транспорт	46165,3	2656,0	39629,2	3018,0	-6,86	4,60
пасажирський залізничний транспорт міжміського сполучення	к*	к	к	к	к	к
вантажний залізничний транспорт	3115,8	к	3371,3	59,9	0,27	к
інший пасажирський наземний транспорт	3089,3	2343,6	3351,8	2487,0	0,28	1,82
вантажний автомобільний транспорт, надання послуг перевезення речей	12902,6	52,4	15521,6	72,3	2,75	0,25
трубопровідний транспорт	к	к	к	к	к	к
Водний транспорт	560,1	к	641,2	к	0,09	к
Авіаційний транспорт	6360,9	к	9319,7	к	3,11	к
Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	37566,9	1038,3	42529,5	1177,2	5,21	1,77
Поштова та кур'єрська діяльність	2736,5	1061,0	3144,7	941,9	0,43	-1,51

*к - дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності статистичної інформації

Джерело: складено авторами за даними [7]

Інформація щодо структури вантажних перевезень різними видами транспорту представлена на рис.1. Із діаграми чітко простежується домінування залізничного та автомобільного транспорту на ринку вантажоперевезень в 2021 році. Частка річкового та авіаційного транспорту традиційно залишається незначною для України. Експерти очікують зрушення на ринку авіаперевезень через підписання Угоди про відкрите небо із ЄС в 2021 році. Крім того, зменшилася частка трубопровідного транспорту і ця тенденція тільки посилиться в 2022 році.

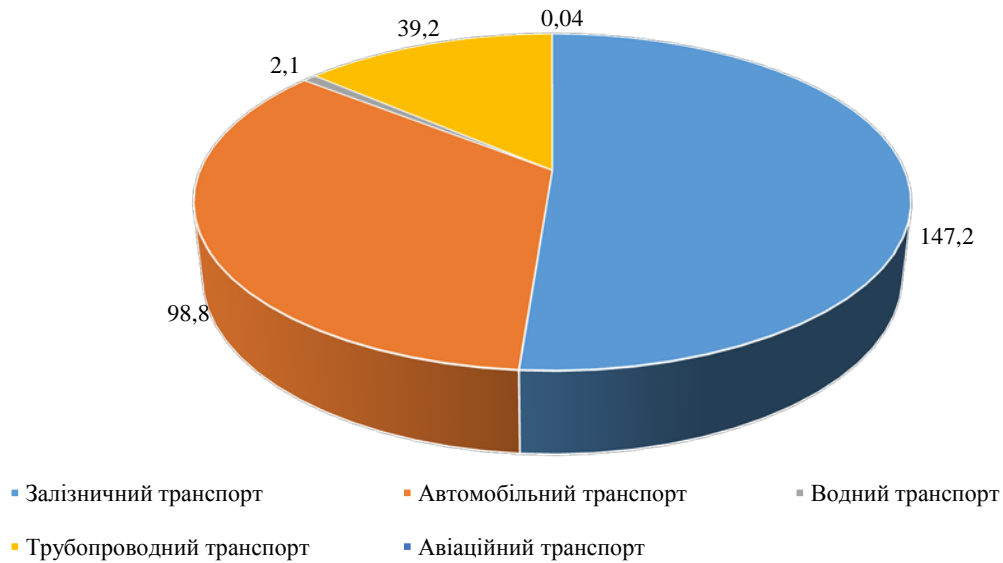

Рис. 1. Структура вантажних перевезень в Україні в I півріччі 2021 року
 Fig.1. The structure of cargo transportation in Ukraine, the first half of 2021
 Джерело: побудовано авторами за даними [7]

Зміни динаміки вантажних перевезень в Україні в 2021 році у порівнянні із 2020 роком представлено в таблиці 2. Зокрема, вантажоперевезення автомобільним транспортом зросли в 2021 році на 15,5%, а трубопровідним, навпаки, скоротилися на 12%.

Таблиця 2

Динаміка вантажних перевезень в Україні в 2021 році

Table 2

Dynamics of cargo transportation in Ukraine, 2021

Вид транспорту	Обсяг вантажів, млн. тонн	Зміни у порівнянні із I півріччям 2020 року, %
Загальний обсяг вантажних перевезень	287,3	4,3
Вантажообіг перевізників	137,1	1,7
Залізничний транспорт	147,2	2,8
Автомобільний транспорт	98,8	15,5
Водний транспорт	2,1	-3,9
Трубопровідний транспорт	39,2	-12
Авіаційний транспорт	0,04	4,5

Джерело: складено авторами за даними [8]

Складна економічна ситуація на ринку потребує від логістичних компаній постійних зусиль для удосконалення прийнятих управлінських рішень щодо забезпечення їх ефективності. Необхідною складовою процесу управління ефективністю підприємства є аналіз та оцінка. Оцінка ефективності діяльності логістичної компанії має проводитися комплексно, на основі системного підходу і включати: техніко-економічні, фінансово-економічні, соціально-економічні аспекти діяльності підприємств. Фактично, це інтегрований показник, який обчислюється на основі розрахунку відповідних індексів.

Ефективність логістичної компанії – це динамічна величина, яка потребує постійного моніторингу, тому важливо не тільки оцінити ефективність підприємства на певний момент часу, але і розробити багатовимірну модель оцінки економічного потенціалу логістичної компанії за різних параметрів її діяльності.

Методологія оцінки економічної ефективності функціонування логістичної компанії (ЛК) визначається в контексті загальних напрямів, що зображені на рис. 2.

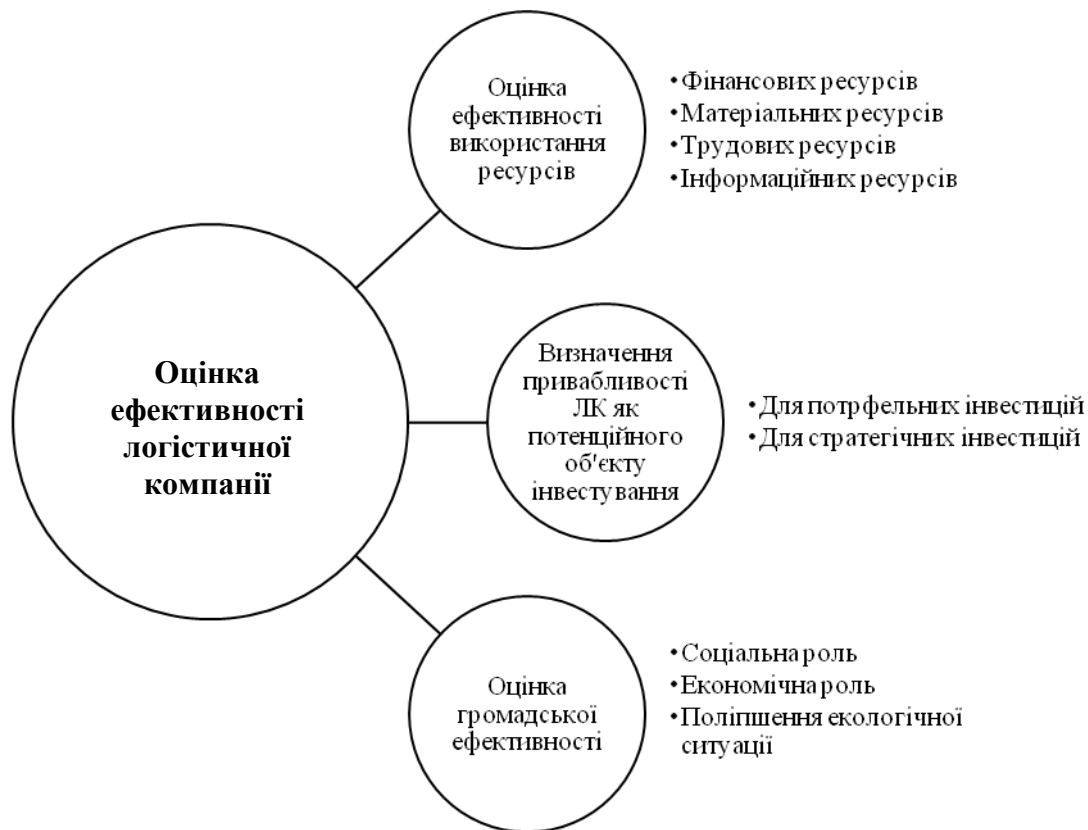

Рис. 2. Методичні підходи до оцінки ефективності функціонування логістичної компанії

Fig. 2. Methodical approaches to assessing the efficiency of logistics company

Джерело: розроблено авторами

За результатами 2019 року до найпотужніших логістичних компаній, що працюють в Україні і мають виручку більше 200 млн. грн., відносять як зарубіжних, так і вітчизняних гравців, зокрема: KÜHNNE + NAGEL, DSV LOGISTICS, FM LOGISTICS УКРАЇНА, RAVEN, EKOL UKRAINE, ZAMMLER, PAKLINE LOGISTICS, UVK, ЛОГІСТИК-ПЛЮС та DB SHENKER УКРАЇНА (табл. 3).

Характеристика найбільших логістичних компаній в Україні у 2019 році

Table 3

Characteristics of the top logistics companies in Ukraine, 2019

№	Назва	Виручка, млн. грн.	Країна походження	Рік заснування/працює в Україні	Конкурентні переваги
1.	KÜHNLE + NAGEL	1100	Швейцарія	1890/1992	Це мультинаціональна компанія, що має 1400 офісів в 109 країнах. Надає комплекс послуг: експорт-імпорт-транзит вантажів, контейнерні FCL-перевезення, інтермодальні перевезення, страхування морських вантажів, митно-брокерські послуги, проєктна логістика, консолідація вантажів на власних складах, доставка товарів «від дверей до дверей». Фокус на інтегрованих логістичних рішеннях
2.	DSV LOGISTICS	900	Данія	1976/2013	Компанія, що має представництво у 80 країнах. Надає комплекс послуг: міжнародні автоперевезення, морські контейнерні перевезення, авіаперевезення, проєктну логістику, складську логістику, дистрибуцію, митно-брокерські послуги та страхування вантажів
3.	FM LOGISTICS УКРАЇНА	800	Франція	1967/1996	Група позиціонує себе експертом у галузі дистрибуції, споживчих товарів, косметики і краси, промисловості та охорони здоров'я. Найбільший виторг компанія отримує від дистриб'юторської діяльності (31%) та косметичних засобів і парфумерії (28%)
4.	RABEN	600	Нідерланди	1931/2003	Пропонує послуги зі складської логістики, має розгалужену мережу власних складів, міжнародних і внутрішньо-українських вантажних перевезень, митного обслуговування та морського фрахту, контрактної логістики, Fresh Logistics

Продовження табл.3

5.	EKOL UKRAINE	550	Туреччина	1990/ 2012	Компанія має 1 млн кв. м закритих складських приміщень у 12 країнах Європи, два пороми, 52 залізничних маршрути на тиждень та парк із 6000 автомобілів. Спеціалізується на доставках одягу. Використовує сучасні CRM системи, що дозволяє клієнту відстежувати товар на всіх етапах логістичного ланцюжку
6.	ZAMMLER	550	Україна	2007	Має представництво в 4 країнах. Надає послуги в галузі автомобільних, морських, залізничних, авіаперевезень, митно-брокерського оформлення та повний спектр складських послуг
7.	PAKLINE LOGISTICS	550	Україна	2004	Надає транспортно-логістичні послуги, послуги логістичного консалтингу, фулфілмент із використанням конвеєрних ліній, послуги зберігання та складської логістики, кур'єрської експрес-доставки по Україні та світу, холодної логістики для фармацевтики та FMCG, послуги для інтернет-магазинів
8	UVK	300	Україна	2001	Перший український 3PL-оператор. Компанія запровадила програму національного масштабу з гарантованої доставки вантажів клієнтів у роздрібні мережі за дві доби – «Україна за 48 годин». Компанія споріднена з одним із найбільших ритейлерів – Fozzy Group, але працює на відкритому ринку. Надає митно-брокерські послуги, міжнародний форвардинг, послуги фулфілменту, доставки та зберігання вантажів
9.	ЛОГІСТИК-ПЛЮС	200	Україна	2008	Професійна логістика
10.	DB SHENKER УКРАЇНА	200	Австрія	1872/ 1998	Пропонує перевезення автомобільним, залізничним, повітряним, морським транспортом, послуги контрактної логістики. Має широку мережу складських приміщень та офісів в інших країнах.

Джерело: складено авторами за [9]

Оцінювання ефективності діяльності логістичних компаній має здійснюватися з урахуванням специфіки послуг, що ними надаються. Зокрема, основні види послуг

логістичних компаній включають: експорт-імпорт і транзит вантажів різними видами транспорту, інтермодальні та мультимодальні перевезення, страхування вантажів, митно-брокерські та складські послуги та послуги кур'єрської експрес доставки як по Україні, так і світу [10].

Система показників, за якою оцінюється інтегрована ефективність діяльності логістичних компаній, має включати:

- показники виробничої складової;
- показники фінансової складової;
- показники кадрової складової;
- показники маркетингової складової;
- показники управлінської складової [11].

Серед показників виробничої складової, які мають бути обчислені при оцінюванні ефективності логістичних компаній, можна виділити насамперед такі:

$$\text{а) рентабельність виробництва} = \frac{\text{Балансовий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість основних і оборотних засобів}} \cdot 100\%;$$

$$\text{б) рентабельність продукції} = \frac{\text{Балансовий прибуток}}{\text{Собівартість наданих послуг}} \cdot 100\%;$$

$$\text{в) матеріаломісткість} = \frac{\text{Матеріальні витрати}}{\text{Чистий дохід (виручка) від надання послуг}};$$

$$\text{г) фондвіддача} = \frac{\text{Чистий дохід (виручка) від надання послуг}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів}};$$

$$\text{д) рівень доданої вартості на одного працюючого} =$$

$$= \frac{\text{Додана вартість}}{\text{Середньооблікова кількість працівників}}.$$

Аналіз показників виробничої складової демонструє взаємозв'язок між рентабельністю виробництва і рентабельністю основних фондів: зниження рентабельності виробництва свідчить про неефективне використання виробничих фондів підприємствами. Високий рівень матеріаломісткості свідчить про чутливість транспортно-логістичних послуг до зміни цін на сировину та матеріали, насамперед пальне і електроенергію. На виробничу складову ефективності логістичних компаній, крім матеріаломісткості продукції, важливий вплив має також технічна оснащеність та організація перевезень.

Оцінка рівня фінансової складової логістичної компанії здійснюється на базі аналізу балансу та руху грошових потоків підприємства. Це такі коефіцієнти:

$$\text{а) коефіцієнт фінансової автономії} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Активи компанії}};$$

$$\text{б) коефіцієнт фінансової залежності} = \frac{\text{Активи компанії}}{\text{Власний капітал}};$$

$$\text{в) коефіцієнт фінансового ризику} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}};$$

$$\text{г) коефіцієнт фінансової стабільності} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Пасиви компанії}};$$

$$\text{д) коефіцієнт ліквідної платоспроможності} =$$

$$= \frac{\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}}{\text{Довгострокові і поточні зобов'язання} + \text{доходи майбутніх періодів}}.$$

Вони показують можливості підприємств покрити свої зобов'язання за рахунок власних засобів. Зокрема, зниження коефіцієнту фінансової автономії свідчить про підвищення ризику фінансових ускладнень для підприємства в майбутньому, є

негативним сигналом для кредиторів. Коефіцієнт фінансової залежності фактично доповнює попередній показник. Нормальне обмеження даного показника вважається в межах одиниці. Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності розраховується як відношення власного і позикового капіталу до загальної валюти балансу. Нормальним вважається стан, коли цей коефіцієнт більше одиниці.

Коефіцієнт ліквідної платоспроможності визначається як відношення загальної суми поточних активів до загальної суми фінансових і поточних зобов'язань, його нормативне значення становить 1. Стабільний фінансовий стан характеризується відсутністю неплатежів, нормальною рентабельною роботою, відсутністю суттєвих порушень внутрішньої та зовнішньої фінансової дисципліни впродовж кількох років, що позитивно позначається на ефективності діяльності логістичної компанії. І, навпаки, наявність порушень фінансової дисципліни, проблеми у надходженні грошових коштів на розрахунковий рахунок внаслідок неефективного управління дебіторською заборгованістю, невиконання фінансового плану призводить до зниження ефективності зазначених підприємств на ринку.

Аналізуючи вплив показників кадрової складової на рівень ефективності логістичної компанії, необхідно розподілити їх на якісні і кількісні. До кількісних показників кадрової стійкості необхідно віднести такі коефіцієнти:

$$\text{а) коефіцієнт плинності кадрів} = \frac{\text{Кількість звільнених працівників}}{\text{Середньооблікова кількість працівників}};$$

$$\text{б) коефіцієнт прийому кадрів} = \frac{\text{Кількість прийнятих на роботу осіб}}{\text{Середньооблікова кількість працівників}};$$

$$\text{в) коефіцієнт оновлення кадрів} = \frac{\text{Кількість прийнятих на роботу осіб}}{\text{Кількість звільнених працівників}};$$

$$\text{г) коефіцієнт стабільності забезпечення кадрами} =$$

$$= \frac{\text{Кількість працівників зі стажем роботи більше 1 року}}{\text{Кількість звільнених працівників}};$$

$$\text{д) показник фондоозброєності працюючих} = \frac{\text{Середньорічна вартість основних засобів}}{\text{Середньооблікова кількість працівників}}.$$

До якісних показників кадрової стійкості належать: рівень освіти працюючих, співвідношення соціальної відповідальності до обсягу реалізованої продукції на одного працюючого, умови праці та рівень забезпечення працівників соціальним пакетом.

Досить гострою і актуальною для ринку праці фахівців з логістики і транспортних технологій є проблема відносно низьких зарплат, у порівнянні із зарплатами аналогічних спеціальностей у країнах-сусідах, та низька мотивація праці персоналу. Якщо ми прагнемо забезпечити ефективність українських підприємств, то маємо переходити до моделі надання високоякісних логістичних послуг, щоб відповідно забезпечити високий рівень зарплат для персоналу і утримати фахівців на батьківщині. Водночас, при дорогій робочій силі у підприємств з'явиться мотив для запровадження нових технологій, оскільки при нинішній ситуації це не досить актуально та вигідно. Україна декларує на сьогодні розвиток у відповідності до інноваційної моделі, яка має дві складові: технологічний та людський капітал. Позитивний досвід тих країн, що звершили інноваційний прорив свідчить, в першу чергу, інвестиції мають спрямовуватися в людський капітал.

Показники маркетингової складової насамперед визначаються:

- а) часткою ринку, яку посідає компанія;
- б) структурою перевезень відповідно до видів транспорту;
- в) структурою логістичних послуг;
- г) структурою клієнтів.

Логістичні компанії мають тенденцію до зростання своєї частки на ринку за рахунок активної маркетингової діяльності та забезпечення кадрової політики. Для нововведень на підприємствах використовується класичний тип організаційної структури управління – лінійно-функціональна, але з елементами матричної (на період реалізації проєкту й освоєння проєктної потужності). Така організаційна структура управління забезпечує, на наш погляд, досить швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації та інтенсифікації роботи функціональних підрозділів, уможливорює необхідний маневр матеріально-фінансовими ресурсами, гнучкість нововведень, що надає підприємствам можливість забезпечувати економічну стійкість.

Специфіка оцінки управлінської складової в тому, що основна частина показників є показниками якісними і не піддаються кількісному вимірюванню, а можуть бути порівняні лише відносно. До основних показників управлінської складової традиційно відносять:

а) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості=

$$= \frac{\text{Чистий дохід (виручка) від надання послуг}}{\text{Середньорічна сума дебіторської заборгованості}};$$

б) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості=

$$= \frac{\text{Собівартість наданих послуг}}{\text{Середньорічна сума кредиторської заборгованості}};$$

в) наявність (кількість) відмов та браку;

г) комфортність умов праці (мікроклімат);

д) використання потенціалу зростання частки на ринку;

е) залучення нових клієнтів;

ж) показник складності конфігурації структури.

Аналіз показника складності конфігурації структури переконує, що його необхідно розглядати тільки у контексті з іншими показниками, адже складність конфігурації структури багато в чому визначається не кількістю рівнів чи підрозділів управління, а особистими характеристиками керівників та їхніх підлеглих, загальним стилем керівництва на підприємстві тощо.

Щодо якісних показників управлінської складової можна стверджувати, що високі їхні значення говорять про досить активну політику підприємства стосовно забезпечення якості наданих послуг, розробки стратегії щодо залучення нових клієнтів та збільшення частки на ринку.

Висновки. Аналіз стану ринку логістичних послуг показує тісний зв'язок із динамікою вантажних перевезень, розвитком виробництва промислової продукції та торговельним оборотом, зокрема зовнішнім торговельним оборотом країни. У 2021 році спостерігається повільне поживлення ринку логістичних послуг на тлі позитивної динаміки вантажообігу всіх видів транспорту (за виключенням трубопровідного), зростання промислового виробництва та позитивного сальдо торговельного балансу. Враховуючи поточні тенденції, в 2021 році Україна має сприятливі перспективи для посилення інтеграції національного ринку логістичних послуг в міжнародний ринок задля підвищення темпів економічного зростання, посилення інвестиційної привабливості, розвитку суспільства та розширення зони впливу економіки в цілому.

Ефективність логістичної компанії визначається в дослідженні як динамічна величина, яка потребує постійного моніторингу, і оцінюється через результативність діяльності суб'єкта господарювання як економічного суб'єкта, що дозволяє комплексно оцінити раціональність використання його ресурсного потенціалу, одночасно відображаючи взаємозв'язок між ефектом та вартістю використаних ресурсів. Авторами запропоновано методологію оцінки економічної ефективності

функціонування логістичної компанії. Визначено, що ефективність її діяльності тісно пов'язана із забезпеченням конкурентних переваг на ринку.

Для підтвердження наукової гіпотези в статті проаналізовано десять найпотужніших логістичних компаній, що працюють в Україні. Всі ці компанії мали виручку більше 200 млн. грн. за результатами 2019 року. Виявлено, що в першу п'ятірку входять компанії-дочірні підприємства потужних мультинаціональних компаній, які сфокусовані на наданні інтегрованих логістичних рішень. На відміну від цих гігантів, українські компанії-лідери ринку логістичних послуг націлені на пошук нішевих сегментів, зокрема пропонують своїм клієнтам унікальні програми послуг, наприклад, програма «Україна за 48 годин», що дозволяє їм набути конкурентних переваг і успішно боротися на ринку із мультинаціональними компаніями. В роботі наголошується на необхідності оцінки інтегрованої ефективності з урахуванням специфіки послуг, що надаються логістичними компаніями.

Авторами запропоновано систему показників, за якою можливо оцінити інтегровану ефективність діяльності логістичних компаній, зокрема: показники виробничої складової; показники фінансової складової; показники кадрової складової; показники маркетингової складової; показники управлінської складової. Виявлено, що забезпечення високого рівня інтегрованої ефективності представляє для логістичної компанії складний механізм оцінки використання різних видів ресурсів, є диференційованим у часі, прояві, структурі.

Перспективним напрямом досліджень є розробка заходів та інструментів підвищення ефективності діяльності логістичних компаній на вітчизняному ринку та забезпечення їх виходу на європейський та світовий ринки логістичних послуг.

1. Аулін В., Голуб Д., Біліченко В., Замуренко А. Формування показників оцінки ефективності транспортного процесу перевезень. *Вісник машинобудування та транспорту*. 2020. № 1 (11). С. 4-9.
2. Ачкасова Л. Оцінка ефективності процесу перевезення вантажів. *Економіка транспортного комплексу*. 2014. Вип. 24. С. 117-124.
3. Ковтун А.В., Табуненко В.О. Обґрунтування показника ефективності використання автомобільного транспорту при перевезеннях. *Збірник наукових праць Національної академії Національної гвардії України*. 2018. Вип 1 (31). С. 80-84.
4. Нагорний Є.В., Шраменко Н.Ю. Аналіз ефективності функціонування логістичних систем при доставці вантажів. *Міжвузівський збірник «Наукові нотанки»*. Луцьк. 2010. Вип. 28. С. 353-357.
5. Yanton-Drozdovska E. International competitiveness of the enterprise. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. Вип 16. Т. 2. С. 10-17. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/4578/5072> (дата звернення: 21.09.2021).
6. Експорт з України зріс на чверть за половину 2021 року – Держстат. *Економічна правда*. 13 серпня 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/08/13/676883/> (дата звернення: 21.09.2021).
7. Експрес-випуски державної служби статистики України за 1 та 2 квартал 2021 року. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 21.09.2021).
8. Вантажопереvezення в Україні збільшилися до 287 млн тонн в першому півріччі 2021 року. *Аграрне інформаційне агентство Agravery*. 27 липня 2021 року. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/vantazoperevezenna-v-ukraini-zbilsilisa-do-287-mln-tonn-v-persomu-pivricci-2021-roku> (дата звернення: 21.09.2021).
9. Топ-10 найбільших логістичних компаній України. URL: <https://mintrans.news/logistics/top-10-naubilshikh-logistichnikh-kompaniy-ukraini> (дата звернення: 21.09.2021).
10. Чучка І.М. Сучасні основні форми логістичних послуг в Європі. *Економіка і суспільство*. 2015. Вип. 1. С. 18-20.
11. Смолін І.В. Стратегічне планування розвитку організації: моногр. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. С. 60-65.

References

1. Aulin V., Golub D., Bilichenko V., and A. Zamurenko. "Formation of indicators for assessing the efficiency of the transport process." *Bulletin of Mechanical Engineering and Transport*, no.1 (11), 2020, pp. 4-9.

2. Achkasova L. "Evaluation of the efficiency of cargo transportation process". *Economics of the Transport Complex*, no. 24, 2014, pp. 117-124.
3. Kovtun A.V., and V.O.Tabunenko. "Substantiation of the indicator of efficiency of use of motor transport at transportations". *Collection of Scientific Works of the National Academy of the National Guard of Ukraine*, no. 1 (31), 2018, pp. 80-84.
4. Nagorny E.V., and N.Yu.Shramenko. "Analysis of the efficiency of logistics systems in the delivery of goods". *Interuniversity Collection "Scientific Notes"*, no. 28, 2010, pp. 353-357.
5. Yanton-Drozdovska E. "International competitiveness of the enterprise". *Actual problems of regional economy development*, no. 16, Vol. 2, 2020, pp. 10-17, journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/4578/5072. Accessed 21 Sept. 2021.
6. "Exports from Ukraine increased by a quarter in the middle of 2021. State Statistics Service of Ukraine." *Economic pravda*. August 13, 2021, www.epravda.com.ua/news/2021/08/13/676883/. Accessed 21 Sept.2021.
7. "Express issues of the State Statistics Service of Ukraine for the 1st and 2nd quarter of 2021." State Statistics Service of Ukraine, www.ukrstat.gov.ua/. Accessed 21 Sept.2021.
8. "Cargo Transportation in Ukraine increased to 287 million tons in the first half of 2021." *Agravery News Agency*, July 27, 2021, agravery.com/uk/posts/show/vantazoperevezenna-v-ukraini-zbilsilisa-do-287-mln-tonn-v-persomu-pivricci-2021-roku. Accessed 21 Sept.2021.
9. Top 10 largest logistics companies in Ukraine. Mintrans, mintrans.news/logistics/top-10-naybilshikh-logistichnikh-kompaniy-ukraini. Accessed 21 Sept. 2021.
10. Chuchka, I.M. "Modern basic forms of transport and logistics services in Europe." *Economy and society*, no. 1, 2015, pp. 18-20.
11. Smolin, I.V. *Strategic planning of organization development*: monograph. KNTEU, 2004, pp. 60-65.

УДК 339.138

doi: 10.15330/apred.2.17.108-115

Карпій О. П.¹ Михайлик Н. І.²

РЕПУТАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Національний університет «Львівська політехніка»,
Міністерства освіти і науки України,
кафедра маркетингу і логістики,
вул. Митрополита Андрея, 5, м.Львів,
79000, Україна,

¹тел.: +380679990366,
e-mail: olena.p.karpii@lpnu.ua,
ORCID: 0000-0002-4133-1936

²тел.: +380677007908,
e-mail: natalia.mychailyk@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-0048-9910

Анотація. В статті обґрунтовано теоретичні аспекти репутаційного маркетингу в мережі Інтернет. Метою даної статті є дослідження теоретичних аспектів розвитку репутаційного маркетингу в мережі Інтернет. В процесі написання статті застосовано індуктивний, дедуктивний методи, які використано для формування основних етапів виявлення рівня репутації в мережі Інтернет. Методи економічного аналізу та порівняння використано при розробці стратегії роботи над репутацією підприємства в мережі Інтернет. Графічний метод застосовано для наочного відображення етапності побудови стратегії та